

POHA TEHTAILEE TURHIA RIKOSILMOITUKSIA

Asehallinto kuormittaa jatkuvasti poliiseja, syyttäjiä ja tuomioistuimia aiheettomilla rikosilmoituksilla. Aivan ilmeisesti virastolla on liikaa väkeä töissä.

Poliisilta aiotaan leikata leikata 400 virkaa. Tähän asti poliisin määrärahoja ei ole vähennetty, vaan korotukset ovat olleet pienempiä, kuin poliisi on halunnut. Nyt tavoitteeksi on ilmoitettu poliisikunnan selvä vähennys.

Leikkauskohteeksi voisi sopia Poliisihallituksen asehallinto, jonka tehtailmat aiheettomat rikosilmoitukset työllistävät tavattomasti muita viranomaisia. Säästöä syntyisi sekä Pohassa että kentällä, kun poliisit voisivat keskittyä todellisiin rikoksiin.

Ostolupa ja rikosilmoitus

Suomen rintamalla vuosina 1939-1945 käytetyt sotilasaseet kuuluvat asekeräilijän keräyssuunnitelmaan ja kokoomaan. Sen täydennykseksi hän halusi toimivan MG42-konekiväärin, ja sai Poliisihallituksesta sellaiseen ostoluvan.

Keräilijällä jo oli vuonna 1996 ostettu deaktivoitu MG. Hän vei dekoaseen ja ostoluvan aseepäälle, joka teki aseesta toimivan, mihin tarvittiin lähinnä uusi piippu ja lukko. Keräilijä esitti reaktivoitua asesta heinäkuussa 2012 paikallispoliisille, joka oli näkemäänsä tyytyväinen. Muovinen lupakortti kuitenkin viipyi.

– Ihmettelin asiaa lupapoliisille, josta kerrottiin, että ”poliisihallituksen ylitarkastaja Reima Pensala haluaa tästä lisätietoa”, keräilijä kertoo. Seuraavaksi tuli kutsu poliisikuulusteluun.

Rikosilmoitus on päivätty saapuneeksi Kouvolan poliisiin 1.10.2012. Ilmoituksen tekijää ei ole merkitty tutkintapöytäkirja sisällä rikosilmoitusta. Ilmoittaja salataan useimmiten silloin, kun asialla ovat poliisihallituksen virkamiehet.

Menettelyn laillisuus on erittäin kyseenalainen jo yksin siksi, että ilmoituksen kohteella on oikeus tietää, kuka väittää hänen syyllistyneen rikokseen. Kyseessä on voilla väärä ilmianto, jolloin syyttä soimatulla on oikeus vastatoimiin. Tämä on Pohan yksi syy vaatia, ettei heitä merkitä ilmoittajiksi.

Saadun tiedon mukaan ilmoittaja oli ylitarkastaja Reima Pensala, joka ei myöskään tekoaan kiistä.

Toinen asehallinnon vakiintunut toimintatapa on, että yksi tekee rikosilmoituksen ja kaksi muuta kirjoittaa sitä tukemaan muka puolueettoman asiantuntijalausannon. Tämä on toinen syy salata Pohan virkamiesten asema rikosilmoituksen tekijöinä. Tässä tapauksessa lausunnon antoivat asehallintoyksikön aiempi päällikkö Heidi Nuoritalo ja ylitarkastaja Jussi Kytösaari. He väittivät ettei deaktivoitua asesta reaktivoiminen ole asesta muuntamista, vaan valmistamista.

Nuoritalo ja Kytösaari väittivät myös, ettei aseepän elinkeinolupa antanut oikeutta valmistaa konekivääriä. Keräilijä ei ollut hankkinut yksityis-

tä valmistuslupaa, vaikka se heidän mielestään olisi ilmeisesti ollut mahdollista.

Lausunto ei ole totta. Vuonna 2008 eräs toinen keräilijä haki valmistuslupaa MG42:lle. Poha eväsi sen, koska silloin asesta valmistusvuodeksi olisi tullut 2008, jolloin ase ei olisi sopinut vahvistettuun keräily-suunnitelmaan, joka päättyi vuoteen 1945. Poha ohjeisti keräilijän hankkimaan ostoluvan ja teetättämään reaktivoimisen aseepäällä. Näin tapahtui, ja kaikki oli hyvin.

Tämä oli tiedossa, ja siksi keräilijä ja aseepä toimivat myös tässä tapauksessa samalla tavalla. Pohan aiempien ohjeiden noudattamisen vuoksi kihlakunnansyyttäjä Minna Riski syytti Kouvolan käräjäoikeudessa aseepää ampuma-aserikoksesta ja keräilijää yllytyksestä siihen. Yllyttäjä tuomitaan kuten tekijä.

– Päätöksen tehtyään syyttäjä soitti ja sanoi, ettei asiaa voi hoitaa muutoin kuin käräjien kautta, koska poliisihallitus painostaa, kertoo keräilijä.

Asia oli helmikuussa käräjillä. Syyttäjä Riski väitti jutun lähteneen liikkeelle paikallispoliisin puuttuttua valmistukseen. Se ei ollut totta. Paikallispoliisi ei nähnyt MG:ssä mitään ongelmaa. Edes syytteen nostamisen jälkeen konekivääriä ei takavarikoitu, eikä kummankaan vastaajan aselupia otettu uudelleen harkittavaksi. Operaatio oli yksin Pohan.

Kouvolan käräjäoikeus hylkäsi syytteet puhtaasti

18. helmikuuta, koska keräilijällä oli lupa hankkia toimiva MG42. Sitä, että säädökset siitä onko reaktivoiminen muuntamista vai valmistamista ovat epäselvät, ei voida laskea vastaajien viaksi, varsinkin kun Poha on aiemmin hyväksynyt vastaavan menettelyn.

Valtio tuomittiin maksamaan vastaajien noin 10 000 euron oikeudenkäyntikulut. Syyttäjä Minna Riski on valittanut tuomiosta hovioikeuteen. Hän kiistää Pohan painostaneen valittamaan ja vakuuttaa toimineensa itsenäisesti.

Poliisi kadotti asekirjanpidon

Suuri starttiasejahti on Pohan väkisin aloittamista rikosjuttuista laajin, ainakin sitten Lahti-pistoolifaskon. Kun aselaki 13.6.2011 muuttui, ja ampuma-aseeksi määriteltiin myös asetta muistuttava esine, joka on helposti, ilman erityistaitoja muunnettavissa ampumakelpoiseksi, Poha olisi voinut antaa ohjeet jotka edellyttävät lupaa myös starttiaseiden hankintaan. Lakimuutoksesta on kolme vuotta, mutta Poha ei ole vielä pystynyt tuottamaan minkäänlaista starttiaseohjetta. Se pystyy tuottamaan vain rikosilmoituksia.

Ensimmäisen rikosilmoituksen starttiaseista teki ylitarkastaja Reima Pensala keuhkokuumeella 2012, turkulaisesta airsoft-liikkeestä, joka myi

myös starttareita. Turun poliisi lopetti tutkinnan alkuunsa, koska starttiaseet eivät lupia tarvitse. Sama heille oli kerrottu myös Pohasta, jossa oikea käsi ei piittaa mitä vasen käsi puuhaa. Pensala teki uuden rikosilmoituksen, joka johti kolmen liikkeen edustajan asettamiseen syytteeseen. Syyttäjät luopui syytteistä maaliskuussa, kun hänelle selvisi Pohan kaksinaamaisuus.

Syytteessä on vielä tuusulainen Terä-Asekeskus, jonka kimppeun ylitarastajat Reima Pensala ja Mika Koponen iskivät vuoden 2012 lopulla. Siinä tähdättiin jo alun alkaen elinkeinolon peruuttamiseen. Se tehtiin keväällä 2013, jonka jälkeen Järvenpään poliisiaseman konstaapelit hakivat liikkeessä jäljellä olleet ampuma-aseet ja muuta tavaraa, **sekä asekirjanpidon.**

Tämän vuoden tammikuussa liikkeen omistajat kutsuttiin Järvenpään poliisiasemalle selvittämään noin 20 aseeseen kohdalla. Ylitarastaja Reima Pensala oli vihjaillut kollegoilleen niiden olevan kateissa, mutta hänellä olevan "operatiivista tietoa" missä aseet ovat.

Omistajat pyysivät nähtäville asekirjanpidon, jolloin ilmeni poliiseilla olevan vain yksi vajaa vihko. Toinen vihko oli kadonnut ja sen mukana 1300 aseeseen tiedot. Omistajien asianajaja jätti katoamisesta tutkintapyynnön. Juttuun nimettiin kaksi tutkinnanjohtajaa, mutta päätöstä esitutkinnan aloittamisesta viivytettiin koko kevät.

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella oli vankka käsitys, mistä suunnasta asekirjanpito löytyy, jos löytyy.

– Tästä asiasta kannattaa kysyä Pohasta, ja siellä seuraavilta henkilöiltä: Reima Pensala ja Mika Koponen. Kysy heiltä myös, kuka on tässä asiassa ollut toimiva taho, neuvoi ylikomisario Jouko Aromäki maaliskuussa.

Kirjanpidon katoaminen aiotaan kuitenkin haudata. Toisena tutkinnanjohtajana

toimiva keskusrikospoliisin komisario Kimmo Huhta-Aho ilmoitti perjantaina 16.5. Terä-Asekeskuksen asianajajalle asekirjanpidon löytyneen, se on Järvenpään poliisiasemalla. Terä-Asekeskuksen edustajat menivät heti tarkastamaan tarina pitävyyden.

– Siellä oli täsmälleen samat paperit kuin tammikuussa. Ei mitään muuta. 1300 aseeseen tiedot ovat edelleen kateissa. Ainoa mikä oli muuttunut, olivat poliisien selitykset. Nyt he väittivät, etteivät ole koskaan saaneetkaan muuta kuin tuon vajaan osan asekirjanpitoa, toimitusjohtaja Sami Raunio kertoo.

Poliisin uusi selitys perustuu luultavasti sen omaan laiminyöntiin. Poliisi kirjoitti keväällä 2013 ampuma-aseista ja muusta kalustosta takavarikkopöytäkirjan. **Siihen ei merkitty lainkaan kirjanpidon takavarikkoa. Poliisin puolustuslinja siis on, ettei ole dokumenttia joka osoittaa heidän ottaneen asekirjanpidon haltuunsa, joten he voivat kiistää sen hukanneensa.**

Linjan uskottavuutta koettelee moni seikka, tärkeimpänä kaksi. Poliisilta kesti neljä kuukautta keksiä tämä selitys. Toisekseen, takavarikkopöytäkirjasta puuttuvat merkinnät myös niistä asiakirjoista, jotka poliisi tunnustaa ottaneensa. Siksi pöytäkirja ei todista mitään.

Tutkinnanjohtaja Kimmo Huhta-aho hermostui pahoin, kun yritin haastatella häntä. Ehdin esittää kysymyksestäni vasta alun: olette ilmoittaneet TAK:n asekirjanpidon löytyneen Järvenpään poliisilaitokselta...

– Minulla ei ole siitä mitään lausuttavaa, Huhta-aho tiuskaisi ja löi puhelimen korvaan.

"En kommentoi"

Poliisihallituksessa on otettu oppia kettutyöistä, jotka turkistarhaiskuista epäiltyinä vastaavat kaikkiin kysymyksiin "en kommentoi".

Poliisihallituksen käynnistämien esitutkintaprosessin takana on hyvin usein ylitarastaja Reima Pensala. Häntä haastateltiin toukokuun 14. päivänä, laihoin tuloksin.

Missä on Terä-Asekeskuksen asekirjanpito?

– En voi sanoa, koska siitä on menossa esitutkinta.

Oletteko varma, että siitä on aloitettu esitutkinta?

– Niin minulle on kerrottu.

Poliisin kadottamasta tai tuhoamasta asekirjanpidosta ei tuolloin ollut päätetty aloittaa esitutkintaa, ja tätä kirjoitettaessa näytti todennäköiseltä, että tapaus kylmästi haudataan.

Ilmoititte viime syksynä sähköpostilla kollegoillenne Järvenpäässä, että tiedätte missä Terä-Asekeskuksen, teidän mukana "kateissa" olevia aseita olisi, jos asia heitä kiinnostaa. Jos tiesitte miten aserekisterin tiedot pannaan ajan tasalle, miksi ette tehneet sitä?

– En pysty kommentoimaan, koska ovat salassa pidettäviä asioita.

Turussa poliisi käynnisti keväällä 2012 Teidän rikosilmoituksenne perusteella esitutkinnan starttiaseista, mutta lopetti sen, koska Turun poliisin asiantuntijoiden mukaan starttiaseet ovat lupavapaita ja samanlaisen näkemyksen he saivat Pohalta. Te teitte uuden rikosilmoituksen, käynnistyi uusi esitutkinta, nostettiin kolmea liikettä vastaan syytteet, mutta syyttäjät luopui niistä kun Pohan peli hänelle paljastui. Miksi Te teitte kaksi rikosilmoitusta samasta asiasta?

– Mistä Te päättelette, että minä olen ilmoittanut?

– Siitä että Turun poliisi niin kertoo.

– En voi kommentoida.

Miksi ette? Juttu on käsitelty.

– En voi kommentoida, koska minun tietääkseni esitutkinta on kesken.

Oletteko tehneet Turkuun jo kolmannen rikosilmoituksen?

– En tiedä kolmannesta, mut-

ta minun tietääkseni esitutkinta on kesken.

Kihlakunnansyyttäjä Pertti Lahtiola ilmoitti 7.3.2014 käräjäoikeudelle luopuvansa syytteistä. Käräjäoikeus hylkäsi syytteet syyttäjän pyynnön mukaisesti 16.4.2014, määräsi valtion maksamaan noin 4500 euroa oikeudenkäyntikuluja ja palauttamaan starttiaseet niiden laillisille omistajille. Kaikki asiakirjat tulivat viimeistään tuolloin julkisiksi.

Asekeräilijä sai luvan hankkia toimintakuntoisen MG42 konekiväärin. Hän reaktivoitti vanhan, deaktivoitun aseensa, minkä paikallispoliisi hyväksyi. Miksi Te veitte sen esitutkintaan?

– En voi kommentoida.

Miksi ette voi kommentoida tuomioistuimessa käsiteltyä juttua?

– En ole saanut jutun asiakirjoja.

Kysymys koski Pensalan omaa toimintaa lokakuussa 2012, jolloin hän teki MG:stä rikosilmoituksen. Kaikki asiakirjat tulivat julkisiksi 4.2.2014 kun käräjäoikeus käsittelee asiaa. Tuomio, jossa syytteet hylättiin, annettiin 18.2.2014.

Kun Te tai joku muu Pohan virkamies olette rikosilmoituksen tekijä, ilmoittaja salataan tutkintailmoituksessa, vaikka se kuuluisi siihen merkitä. Miksi tekijä salataan?

– En kommentoi, koska se on Teidän väitteenne.

Jos väitteeni on mielestänne väärä, Teillä on nyt loistava tilaisuus korjata se.

– En kommentoi, koska se on Teidän väitteenne.

Onko tosiaan Poliisihallituksen ylitarastajan vastaus, että ette kommentoi väitettä, koska se on minun väitteeni?

– Poliisihallituksen ylitarastajan vastaus on etten kommentoi väitettänne.

Teillä taitaa olla paljon salatavaa.

– En kommentoi.